

การระบาดของแมลงบัว

พนักงานฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์ของบริษัท ลัดดา จำกัด ได้รายงานว่ ณ ขณะนี้มีการระบาดของ แมลงบัว ในเขตจังหวัด กำแพงเพชร จากการสอบถามนักส่งเสริมเกษตร อำเภอลองขลุ้ง จ.กำแพงเพชร ได้ข้อมูลว่า แมลงบัวได้เริ่มระบาดเมื่อตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2553 ที่ผ่านม ในเขตจังหวัดพิจิตร และเดือน มกราคม 2554 ได้เริ่มระบาดหนักที่ อ.ไทรงาม จ. กำแพงเพชร (เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดจังหวัดพิจิตร) และปัจจุบัน กำลังระบาดในเขตพื้นที่ อ.คลองขลุ้ง จ.กำแพงเพชร

บัว เป็นแมลงศัตรูข้าวชนิดหนึ่ง มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Orseolia oryzae* (Wood-Mason) มีนิสัยชอบอากาศค่อนข้างเย็นและมีความชื้น ดังนั้น แมลงบัวจึงมักพบว่าระบาดอยู่เป็นประจำในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การระบาดอาจรุนแรงในบางพื้นที่ ในบางปี ชาวนาอาจไม่ได้ป้องกันกำจัด ปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ แต่ในปีนี้ อากาศหนาวเย็นนานกว่าปกติ จึงอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการระบาดของแมลงบัวรุนแรงกว่าที่ผ่านมา และการระบาดแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง

ด้วยสภาพอากาศที่เหมาะสมเช่นปีนี้ คาดว่า บัว จะระบาดทั่วไปในภาคกลางตอนบน จนถึงภาคเหนือ เราจึงควรมาทำความรู้จัก แมลงบัว ดังต่อไปนี้

บัว เป็นแมลงศัตรูข้าวชนิดหนึ่ง มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Orseolia oryzae* (Wood-Mason)

ลักษณะการทำลาย ตัวเต็มวัยแมลงบัวจะเข้าแปลงนาตั้งแต่ระยะกล้า หรือช่วงระยะเวลา 25-30 วัน เพื่อวางไข่หลังจากฟักออกตัวหนอนจะคลานลงสู่ชอกของใบยอดและกาบใบเพื่อเข้าทำลายยอดที่กำลังเจริญทำให้เกิดเป็นหลอดลักษณะคล้ายหลอดหอม ต้นข้าวและกอข้าวที่ถูกทำลายจะมีอาการแคระแกร็น เตี้ย ลำต้นกลม มีสีเขียวเข้ม ยอดที่ถูกทำลายไม่สามารถออกรวงได้ ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงมาก ระยะข้าวแตกกอจะเป็นระยะที่บัวเข้าทำลายมาก เมื่อข้าวเกิดช่อดอก (primodia) แล้วจะไม่ถูก หนอนบัวทำลาย

ตัวหนอนเข้าทำลายจุดกำเนิดของหน่อข้าว หน่อข้าวจะสร้างหลอดหุ้มตัวหนอนมีลักษณะคล้ายหลอดหอม ต้นที่ถูกทำลายจะไม่ออกรวง

ลักษณะตัวเต็มวัยของแมลงบั่ว รูปร่างคล้ายยุง แต่ลำตัวมีสีชมพู (ภาพจากกรมการข้าว)

ต้นข้าวที่ถูกหนอนของแมลงบั่วเข้าทำลาย จะเกิดอาการเป็น "หลอดหอม"

การออกสำรวจพื้นที่

พบการระบาดของแมลงบั่วประมาณ 80 % ของพื้นที่ อ.ไทรงาม ซึ่งส่วนมากจะพบการทำลายช่วงข้าวอายุ 25-30 วัน พันธุ์ข้าวส่วนใหญ่จะปลูก กข.31 พิชณุโลก 2 ปทุมธานี 1 เป็นต้น

การสอบถามเกษตรกร

เกษตรกรไม่เคยพบการระบาดของบั่วที่รุนแรงขนาดนี้ ซึ่งจะพบอีกที่ว่านาของตนเองมีแมลงบั่วระบาดนั้น ข้าวก็เสียหายเกือบ 100 % แล้ว จึงไม่รู้จะแก้ปัญหาอย่างไร จึงได้ไปซื้อสารเคมีจากร้านค้า เช่น คาร์โบฟูราน (arbofuran) ซึ่งเกษตรกรอ้างว่า เกษตรอำเภอได้แนะนำให้ใช้ ในการป้องกันแมลงบั่ว แต่เกษตรกรบางรายใช้ สารคลอไพริฟอส (chlorpyrifos) ซึ่งร้านค้าเป็นผู้จัดยาให้ แต่การรักษาไม่ได้ผลเนื่องจาก เกษตรกรใช้เมื่อพบบั่วระบาดทั่วแปลงแล้ว และเกษตรกรยังบอกว่า เกิดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลยังจะดีกว่าแมลงบั่ว เพราะเกษตรกรพยายามหาตัวแมลงบั่ว แต่ไม่เคยเจอสักที จึงไม่รู้จะจัดการอย่างไร

ลักษณะแปลงทั่วไปของเกษตรกรที่ถูกแมลงบั่วทำลาย

นาข้าวของนาย เชิด แจ่มจิต

ที่อยู่ : 256 ม.1 ต.หนองไม้กอง อ.ไทรงาม จ.กำแพงเพชร

ปลูกพันธุ์ : กข.31

อายุข้าว : 40 วัน

ลักษณะที่พบ : ต้นข้าวไม่แตกกอ ต้นแคระแกรน ปลายยอดมีลักษณะเป็นหลอดหอม และระบาดทั่วทั้งแปลง ซึ่งลักษณะหลอดหอมที่เกิดจากแมลงบั่ว

เกษตรกรจะเริ่มเห็นเมื่อข้าวอายุ 30 วัน

วิธีรักษา : ใช้ยาตามร้านค้าจัดให้ เช่น คลอไพริฟอส (chlorpyrifos) อัตรา 20 cc/น้ำ 20 ลิตร

ลักษณะการทำลายของแมลงบัว

ต้นข้าวของชาวนา มีอาการเป็น หลอดหอม และต้นแคระแกร็น(ภาพ ชลธิชา ฤวิไลพร)

ข้าวเสียหายทั้งกอ

ด้กแด่จะฟักเป็นตัวเต็มวัยและ
เจาะออกที่ปลายหลอดหอม

จากการพูดคุยกับเกษตรกร เกษตรกรหลายรายหมดหวังที่จะได้ข้าว เนื่องจากไม่รู้จะหาวิธีป้องกันหรือรักษาอย่างไร

คำแนะนำจากบริษัท ลัดดา

- การที่เกษตรกรบอกว่า มองหาแมลงบั่วไม่เคยเจอเลย จึงรู้สึกว่าการป้องกันกำจัดยากกว่าเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเสียอีก นั้น ต้องบอกชาวบ้านว่า บั่ว เป็นแมลงที่เล็กเท่ายุง กลางวันชอบหลบซ่อนอยู่ใต้ใบในกอข้าว ออกวางไข่ในตอนเย็นถึงค่ำ จึงหาตัวยาก
- เมื่อตัวเมียวางไข่บนกาบใบข้าวแล้ว จะฟักเป็นตัวหนอน ภายใน 2-3 วัน หนอนจะรีบซ่อนเข้าไปที่ยอดข้าวและกัดกินอยู่ภายในยอดข้าว มีเวลาสั้นมากที่จะอยู่ภายนอกต้นข้าว
- ตัวเมียมักจะวางไข่บนข้าวกำลังแตกกอ หรือข้าวอายุประมาณ 20-30 วัน
- อาการ หลอดหอม จะเห็นเมื่อข้าวอายุระหว่าง 25-40 วัน
- เมื่อเห็นหลอดหอม เกิดขึ้นแล้ว ข้าวต้นนั้นจะเสียหาย ไม่ออกรวง ยิ่งใส่ปุ๋ย ยิ่งดึงดูดให้ บั่วเข้าวางไข่มากขึ้น จึงยิ่งจะเสียหายทั้งข้าวและ เสียทั้งปุ๋ย
- ไม่มีสารเคมีฉีดพ่นทางใบในท้องตลาด ที่มีประสิทธิภาพดี สำหรับป้องกันบั่ว
- สารเคมีที่มีอยู่ในท้องตลาด ณ ปัจจุบัน มีเพียงสาร คาร์โบฟูราน (carbofuran 3%G) เท่านั้นที่ยืนยันได้ว่า สามารถป้องกันกำจัด แมลงบั่ว ได้ดี ให้ใช้อัตรา 5 กก. ต่อไร่ หว่าน เมื่อข้าวอายุ 20-30 วัน

ร้านค้าและเกษตรกร ที่ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม หรือต้องการสั่งซื้อ สารคาร์โบฟูราน ของทางบริษัท ติดต่อไปได้ที่ บริษัท ลัดดา จำกัด โทร 02-954-3120 -6